

TRONDHEIM KOMMUNE

Miljøenheten

Postmottak Strindheim barnehager
Postmottak Trondheim eiendom

Vår saksbehandler
Rune Berg

Vår ref.
17/12043/614 A10 &58
oppgis ved alle henv.

Deres ref.

Dato
06.07.2017

Strindheim barnehager (Valentinlyst og Bromstad) – tilsyn etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. – varsel om pålegg

Miljøenheten gjennomførte den 7.6.2017 tilsyn ved Valentinlyst- og Bromstad barnehage. Formålet med tilsynet var å vurdere hvordan barnehagene ivaretar barnas fysiske miljø med hovedvekt på faktorer som påvirker innelima (jf. forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. av 01.12.1995).

1. Sammendrag

Ved Valentinlyst og Bromstad barnehager er det etablert et internkontrollsystem etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v., som også omfatter innelima og renhold.

Det ble ved tilsynet avdekket avvik knyttet til luftkvalitet

- Avvik 1: Det oppleves trekk fra tilluftsventil på Spurveiret (rom 102) Bromstad.**
Avvik 2: Bad (rom 116) avdeling Kardemomme Valentinlyst mangler overstrømningsmulighet

Vi vurderer at de påpekte avvikene ved barnehagen ikke er i samsvar med regelverket.

Frist for retting av avvik

Vi ber om skriftlig bekreftelse **innen 1.10 2017** på at avvikene er rettet.

Frist for fremlegging av dokumentasjon

- Det må legges fram dokumentasjon som viser at belysningen på avdeling Timian (rom 113a og garderobe rom 109) tilfredsstillende luxverdier satt i Norsk Standard NS-en 12464-1, Lyskulturs publikasjon 1b (Luxtabellen). Lysmålingen må foretas når det er mørkt ute.
- Det må legges fram dokumentasjon på at innelima ved Bromstad er tilfredsstillende. Dokumentasjonen kan være luftmengdemålinger eller CO₂-målinger med representativ personbelastning. CO₂-målinger må gjennomføres i samsvar med kommunens mal for slike målinger.
- Miljøenheten ber om dokumentasjon i form av lydmåling på at ventilasjonsanlegget på Valentinlyst, rom 111 og rom 112, gir tilfredsstillende lydnivå.

Dokumentasjonen må fremlegges **innen 01.12 2017**

Postadresse:
TRONDHEIM KOMMUNE
Miljøenheten
Postboks 2300 Torgarden
7004 TRONDHEIM

Besøksadresse:
Erling Skakkes gate 14

Telefon:
+47 72542550

Telefaks:
+47 72542551

Organisasjonsnummer:
NO 942 110 464

E-postadresse: miljøenheten.postmottak@trondheim.kommune.no
Internettadresse: www.trondheim.kommune.no

2. Beskrivelse av Strindheim barnehager (Valentinlyst og Bromstad)

Strindheim barnehager består av Bromstad barnehage og Valentinlyst barnehage. Barnehagene har felles administrasjon og felles faglig samarbeid. Begge barnehagene består av 4 avdelinger. To småbarnsavdelinger for barn i alderen 1-3 år, og to storbarnsavdelinger for barn i alderen 2-6 år.

3. Reviderte områder og funn

Tilsynet ble gjennomført som tematilsyn med hovedfokus på §13 Rengjøring og vedlikehold og §19 Inneklima og luftkvalitet, samt internkontrollrutiner for å ivareta disse forholdene.

Følgende forhold er vurdert ved tilsynet:

- Inneklima ved barnehagen, om det er registrert klager på inneklima og hvordan disse er behandlet
- Om inneklima er kartlagt ved målinger eller andre typer undersøkelser
- Om det er etablert rutiner i internkontrollsystemet for å sikre et godt inneklima og håndtering av eventuelle klager/problemer
- Type ventilasjonssystem og driftsrutiner
- Radonnivå
- Om det foreligger renholdsplan og det kan dokumenteres at denne følges
- Om renholdet oppleves som tilfredsstillende av brukerne
- Vedlikeholdsplan
- Fysiske forhold med betydning for inneklima, renhold og vedlikehold

Videre i denne rapporten vil vi omtale de forhold som barnehagen og/eller byggeier må følge opp.

Tilsynet ble gjennomført ved gransking av dokumenter, møte med relevante aktører, samt en befaringsavtale av lokalene.

Dokumentgrunnlag:

- Barnehagens internkontrollsystem
- Avviksmeldinger registrert fra 1 år tilbake i tid
- HMS- handlingsplan for Strindheim barnehager 2016/2017
- Oppsummering av vernerunder og vernesamtaler Valentinlyst og Bromstad

Deltakere ved tilsynet

Britt Monstad, styrer

Stig Rune Berg, prosjektleder Trondheim eiendom

Bente Rødahl, områdeleder renhold

Martin, driftsoperatør

Eugel Emizova, renholder

Elin G. Aunet, rådgiver Miljøenheten

Rune Berg, rådgiver Miljøenheten

3.1. Luftkvalitet

Vi ber om at det legges fram dokumentasjon på at inneklima ved Bromstad er tilfredsstillende. Dokumentasjonen kan være luftmengdemålinger eller CO₂-målinger med representativ personbelastning. CO₂-målinger må gjennomføres i samsvar med kommunens mal for slike målinger.

Observasjon

Det har vært gjentatte klager i mange år på inneklimaet ved Bromstad. Dårlig luft om morgenen, særlig på den ytterste fløya. Det er prøvd og gjort tiltak etter hvert som det er sendt inn klager. Det er sendt avviksmeldinger i TQM og til driftsoperatør. Lufta oppleves ofte som "tung" av de ansatte til tross for tiltakene. Det er et anlegg som forsyner hele bygget, og de ansatte stiller spørsmål ved om kapasiteten er god nok.

Vurdering

Basert på opplysninger som framkom ved tilsynet og tidligere vernerunder fra barnehagen, er vår vurdering at det er grunnlag for å tro at inneklimaet/ ventilasjonen ikke er tilfredsstillende i bygget. Det må iverksettes tiltak som sikrer at luftskiftet er tilstrekkelig for den reelle personbelastningen. Barnehagen/Trondheim eiendom må legge fram beskrivelse av tiltak, og inneklimaet må dokumenteres. "Retningslinjer for gjennomføring og rapportering av måling av CO₂ og temperatur i romluft i skoler og barnehager" utarbeidet av Miljøenheten skal følges.

Avvik 1: Det oppleves trekk fra tilluftsventil på Spurvereiret (rom 102) Bromstad.
Det må iverksettes tetteltak for å fjerne trekkproblemet fra ventilasjonsristen.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. § 19 Inneklima/luftkvalitet.

Observasjon

De ansatte melder om trekk fra tilluftsventil på avdeling Spurvereiret på Bromstad. Trekken er mest framtrедende ved sofaen i hovedrommet.

Vurdering

Trekkproblemer er kjent å bidra til helse- og trivselsproblemer. Trekkproblematikken ved Spurvereiret er også påpekt ved tidligere vernerunder og må utbedres.

Avvik 2: Bad (rom 116) avdeling Kardemomme Valentinlyst mangler overstrømningsmulighet
Barnehagen må etablere overstrømningsmulighet (spalte el. l) slik at det muliggjør et effektivt luftskifte.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. § 19.

Observasjon:

Badet er utstyrt med avtrekksvifte, men det er ingen luftgjennomstrømming gjennom baderomsdøren/veggen når døra er lukket. Over døra kan man på utsiden av rommet se en ventilasjonsrist/overstrømningsventil. Denne var gjenkledd fra innsiden, og hadde således ingen funksjon. Badet manglet luftgjennomstrømming.

Vurdering

For at avtrekksventilasjon skal fungere, forutsettes det at både tilluftsventiler over vinduer i oppholdsrom og avtrekksventiler holdes åpne. Ventiler må heller ikke tildekkes. Det må etableres overstrømningsmulighet til badet slik at lufta i barnehagen kan ventileres ut via avtrekksventil på bad.

Barnehagen skal ha tilfredsstillende inneklime, herunder luftkvalitet, jfr forskriftens § 19. Forurensning i inneluften kan bl.a. bestå av partikler og gasser som stammer fra mennesker og mikroorganismer (muggsopp, husstøvmidd, bakterier, gjærsopp), rengjøringsmidler, med mer. I sanitærrom er det derfor spesielt viktig med kontinuerlig avtrekk for å fjerne lukt og fuktighet.

3.2. Lysforhold

Det må legges fram dokumentasjon som viser at belysningen på avdeling Timian (rom 113a og garderobe rom 109) tilfredsstillende luxverdier satt i Norsk Standard NS-en 12464-1, Lyskulturs publikasjon 1b (Lux Tabellen).

Observasjon

Under befaringen på Valentinlyst ble det observert noe reduserte lysforhold ved avdeling Timian og i Garderoben på rom 113a og garderobe rom 109.

Vurdering

God belysning er viktig inneklimeparameter av stor betydning for helse og trivsel. § 20 i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler stiller krav til at virksomhetens lokaler skal ha tilfredsstillende belysning. 300 lux anbefales for leke- og oppholdsrom i barnehagen. Det er sannsynlig at avdeling Timian ikke tilfredsstillende kravet til belysning, og vi ber derfor om at belysningsstyrkes dokumenteres.

3.3 Lydforhold

Miljøenheten ber om dokumentasjon i form av lydmåling på at ventilasjonsanlegget på Valentinlyst, rom 111 og rom 112, gir tilfredsstillende lydnivå.

Observasjon

Ved tilsynet observert vi et forhøyet lydnivå fra to av avtrekkene på Valentinlyst, avdeling Timian, rom 111 og rom 112.

Vurdering

Vi anser det som sannsynlig at lydnivået fra ventilasjonsanlegg på rom 111 og rom 112 på Valentinlyst overskrider kravene til lydnivå fra tekniske installasjoner på innendørs arealer i NS 8175, klasse C. Miljøenheten ber derfor om dokumentasjon i form av lydmåling på at bygningens ventilasjonsanlegg gir tilfredsstillende lydnivå.

I henhold til forskriftens § 21, skal lokaler ved skolen ha tilfredsstillende lydforhold. Støy oppleves som slitsomt, og kan derfor medvirke til stress og helseplager over tid, selv om støyen i seg selv ikke er så høy at den gir hørselsskade.

3.4 Renhold

Merknad 1: Det er manglende tilrettelegging for renhold i grovgarderobene på Valentinlyst.

Observasjon/vurdering

Det mangler egne hyller/stativ for yttersko i grovgarderoben (rom 102) på Valentinlyst. Dette medfører at skoene blir plassert på gulvet. Dette vanskeliggjør et effektivt renhold. Det ble opplyst at renholdspersonalet på Valentinlyst ofte rengjør i barnehagens åpningstid, noe som også styrker behovet for å få klær og utstyr opp fra gulvet slik at renholderne kommer tilstrekkelig til.

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler § 13 sier at virksomheten skal ha et forsvarlig renhold. Det er barnehagens plikt å tilrettelegge for dette.

4. Regelverk

- Lov av 2011-06-24 nr.29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- Forskrift av 1. desember 1995 om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. med veileder, "Miljø og helse i skolen", Helsedirektoratet april 2014.

Avvik defineres som mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift.

Merknad er forhold som ikke nødvendigvis er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift, men der tilsynsmyndigheten mener det er mulighet for forbedringspotensial.

Rapporten omhandler eventuelle avvik og merknader som er avdekket under tilsynet. Det er ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens arbeid innenfor forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Forhåndsvarsel om pålegg

Dersom vi ikke har mottatt bekreftelsen innen fristen, kan miljøsjefen gi barnehagen pålegg om retting for å sikre at avvikene rettes. Denne tilsynsrapporten er et varsel om at pålegg kan bli gitt. (jf Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker § 16 om forhåndsvarsling og Lov om folkehelsearbeid § 14 om retting). Dersom dere har kommentarer til innholdet i rapporten ber vi om melding om dette innen tre uker.

Med hilsen
TRONDHEIM KOMMUNE

Marianne Langedal
miljøsjef

Rune Berg
rådgiver

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Kopi
Eva Elisabeth Belboe, kommunalsjef Trondheim kommune